

Gemeente
Drechterland

Document	Archeologische Quickscan
Plangebied	Streekweg [J] Hoogkarspel, gemeente Drechterland
Adviesnummer	22214
Opsteller(s)	[J] ([J]) & [J] ([J])
Datum	03-11-2022

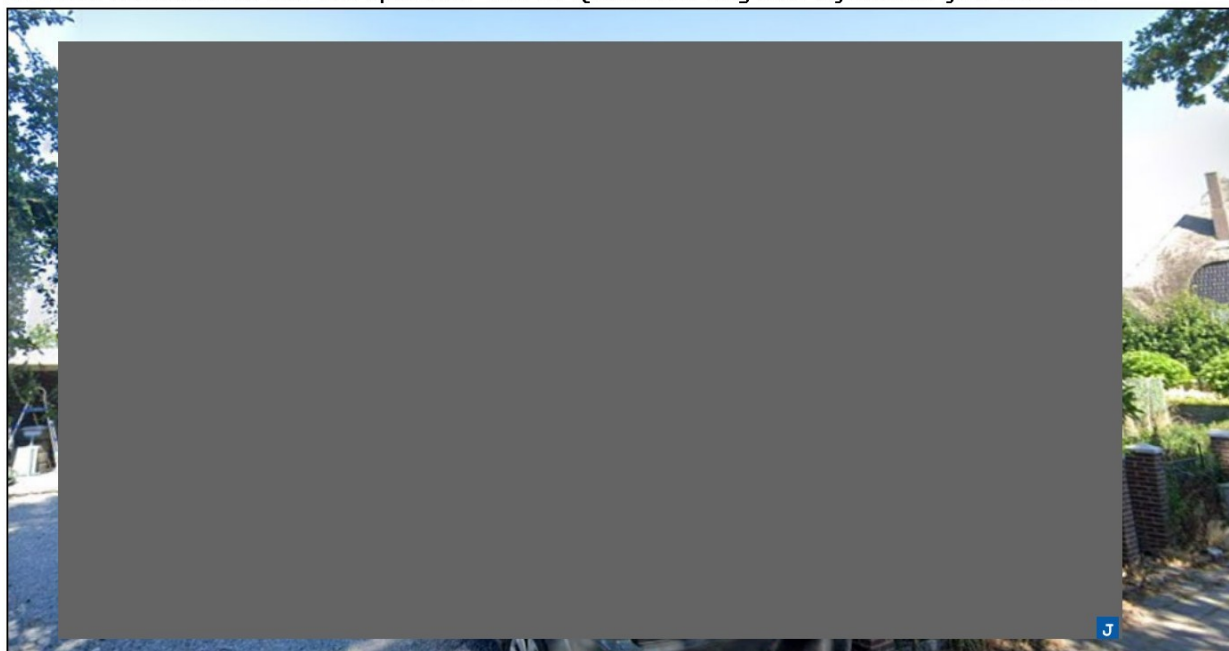
Preadvies	Aanleveren definitieve plannen (archeologie@hoorn.nl).
Vervolgtraject	Opstellen aanvullend advies.

Archeologische Quickscan

1. Inleiding

Op verzoek van de gemeente Drechterland (contactpersoon: [J]) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot het verlenen van een sloopvergunning voor het pand aan de Streekweg [J] in Hoogkarspel, gemeente Drechterland (afb. 1).

Het staat in de planning om de woning aan de Streekweg [J] te slopen met het oog op toekomstige nieuwbouw. Waar de bebouwing binnen het perceel wordt teruggeplaatst en hoe groot deze zal zijn is vanaf het moment van het opstellen van de QuickScan nog niet bij de schrijver bekend.

Afbeelding 1a. De te slopen woning aan de Streekweg [J] (bron: Google.maps).

Afbeelding 1b. Het plangebied (zwarte stippellijn) op een topografische kaart (bron: PDOK).

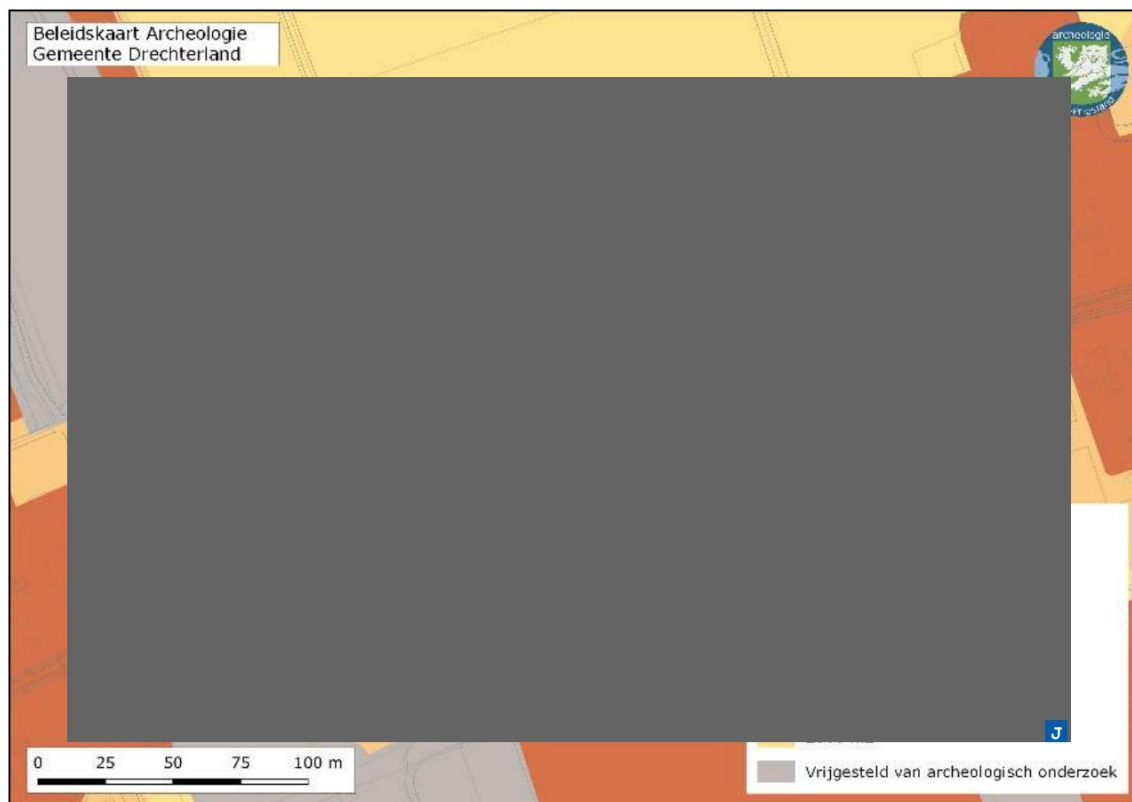
2. Bestemmingsplan en Beleidskaart archeologie

Het plangebied ligt binnen het bestemmingsplan Drechterland Noord (vastgesteld 18-09-2013).¹ Volgens dit bestemmingsplan geldt voor het plangebied een dubbelbestemming Waarde – Archeologie 1. Hierbij geldt dat bij nieuwe bouwwerken groter dan 50 m² en dieper dan 40 cm beneden maaiveld rekening dient te worden gehouden met het aspect archeologie. De geplande ingreep overschrijdt de vrijstellingsgrens.

Archeologie West-Friesland heeft voor de gemeente Drechterland een archeologische beleidskaart ontwikkeld. De beleidskaart archeologie met toelichting is op 16 december 2019 vastgesteld door de gemeenteraad.² Op de beleidskaart archeologie is aangegeven waar de bekende archeologische waarden zich bevinden en welke archeologische verwachtingen er zijn. De waarden en verwachtingen zijn gecombineerd met een beleidsadvies per zone. Voor de beleidskaart zijn de waarde en de begrenzing van de historische dorpslinten nader gespecificeerd, onder andere aan de hand van verschillende historische kaarten. Volgens de beleidskaart ligt het plangebied in een zone met een hoge verwachting voor vindplaatsen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd (afb. 3). Hier is een vrijstellingsgrens van 100 m² aan verbonden. Het plangebied ligt aan de noordzijde van het historische bewoningslint van Hoogkarspel. De verwachting voor het aantreffen van vindplaatsen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd is dan ook hoog.

¹ NL.IMRO.0498.BPDrechterlandNrd-OH01.

² Soonius, de Groot & Bartels 2019.

Afbeelding 2. Het plangebied (zwarte stippellijn) op de beleidskaart van de gemeente Drechterland.

3. Cultuurhistorische achtergrond

Van de 10de tot 13de eeuw werd het gehele West-Friese veengebied ontgonnen. Kern van deze ontginning was in het noordoosten primair Medemblik. Het nu bestaande dorpslint van Zwaag tot Enkhuizen, de Streekweg, lag aanvankelijk noordelijker, namelijk langs de Kadijk. In de 12de eeuw werd dit dorpslint weer verlaten om 2 km tot 3 km zuidelijker weer tevoorschijn te komen ter plaatse van de huidige Streekweg. Historisch wordt aangenomen dat rond 1170 het gehele gebied volledig is ontgonnen. De belangrijkste verbindingsweg, de Streekweg, lag toen al op de huidige locatie. Vanaf het ontstaan van de Streekweg vond bewoning plaats langs de binnenwaterkerende dijk. Het lint en de dijk hebben een zeer hoge cultuurhistorische waarde (CHW-code WFR223G en WFR450G).

Voor het bepalen van de aanwezigheid van bewoningsresten uit de Nieuwe Tijd kan gebruik worden gemaakt van historisch kaartmateriaal. Op de kaart van Johannes Dou uit 1651-1654 lijkt het plangebied tussen bebouwde percelen in te liggen maar zelf niet bebouwd te zijn. In verband met de geringe accuraatheid van deze kaart is dit echter niet zeker te zeggen.

Op de oudste kadastrale minuutkaart van het plangebied uit 1826 is ter hoogte van het plangebied bebouwing zichtbaar. De bebouwing beperkt zich tot het oostelijk deel van het plangebied. Ter hoogte van de te slopen woning is geen bebouwing zichtbaar. Op de oorspronkelijke aanwijzende tafel (OAT) behorend bij de kadastrale minuutkaart zijn een aantal details aangegeven. Het perceel

en de woning nummer binnen het huidige plangebied staan opgeschreven als; en huis en erf. Allen waren in bezit van van beroep

Afbeelding 3. Het plangebied (rode cirkel, bij benadering) op de kaart van Johannes Dou 1651-1654 (bron: West-Fries Archief).

Afbeelding 4. Het plangebied (rode stippellijn) op de kadastrale minuutkaart van 1826 (bron: beeldbank.cultureelerfgoed.nl).

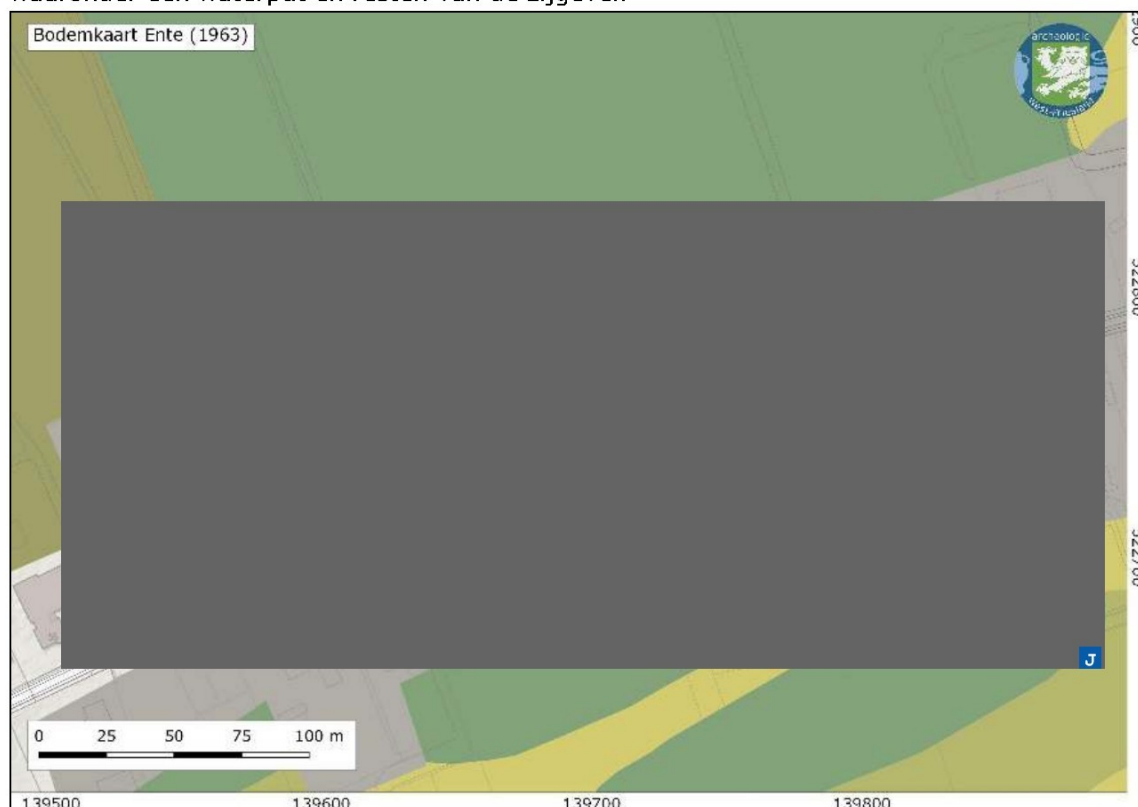
4. Archeologische en geologische bronnen

Aan de hand van bodemkaarten kan inzicht worden verkregen in de verwachting voor vindplaatsen uit de prehistorie. Op de vereenvoudigde bodemkaart van Ente (1963) is te zien dat het plangebied op zeer diep humeuze gronden ligt, evenals de rest van het dorpslint (afb. 5, kleur grijs). Voor dit type ondergrond geldt een hoge verwachting voor vindplaatsen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd, aangezien deze gronden aangeven dat een dik pakket van ophogingen uit deze perioden aanwezig is. Specifiek voor het plangebied is aan de hand van het Actueel Hoogtebestand Nederland 3 (AHN, afb. 6) te zien dat er wel ophogingen zichtbaar zijn ter hoogte van het plangebied maar dat deze minder duidelijk zijn dan de westelijk gelegen ophogingen.

Mogelijk zijn onder de ophogingslaag Bronstijdsporen aanwezig. Door de diep humeuze gronden blijven deze sporen goed geconserveerd. Gezien de (relatief) geringe omvang van de ingrepen binnen het plangebied, heeft de verwachting voor de Bronstijd echter geen invloed op het advies.

In 2017 is door Archeologie West-Friesland op het perceel Streekweg [J] een archeologische opgraving uitgevoerd (Archisnummer 4573782100). Daarbij kwamen resten van 12de-eeuwse bewoning en een 13de-eeuwse terp tevoorschijn.³ Daarbij viel het op dat de oudste middeleeuwse bewoning enkele meters van het lint af lag.

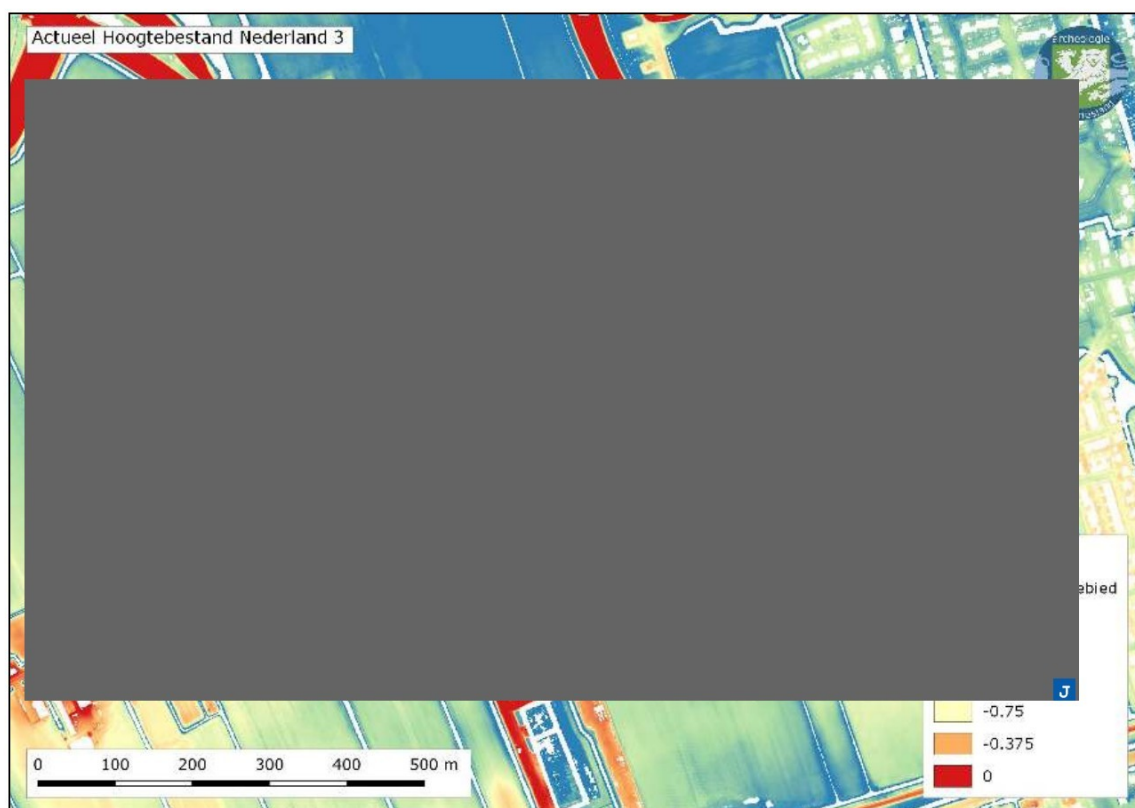
Aan de andere zijde van de sloot, Streekweg [J] werd in 2017 door Archeologie West-Friesland een opgraving uitgevoerd. Hier werd een grote hoeveelheid sporen uit de Bronstijd aangetroffen, waaronder huisplattengronden, eergetouwen, kringgreppels en kuilenkransen. Daarnaast waren naast middeleeuwse ophogingslagen ook middeleeuwse sporen aanwezig in de vorm van sloten en grote kuilen. Tot slot werden enkele resten teruggevonden van een stolpboerderij uit de Nieuwe Tijd, waaronder een waterput en resten van de zijgevel.⁴

Afbeelding 5. Het plangebied op de bodemkaart van Ente.

³ Leek 2019.

⁴ Ter Steege 2018.

Afbeelding 6. Het plangebied op het Algemeen Hoogtebestand Nederland 3 (AHN3, bron: ahn.nl).

5. Conclusie

Het staat in de planning om de woning aan de Streekweg [J] te slopen met het oog op toekomstige nieuwbouw. Waar de bebouwing binnen het perceel wordt teruggeplaatst en hoe groot deze zal zijn is vanaf het moment van het opstellen van de QuickScan nog niet bij de schrijver bekend.

Volgens de beleidskaart ligt het plangebied in een zone met een hoge waarde voor vindplaatsen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Hier is een vrijstellingsgrens van 100 m² aan verbonden. Het plangebied ligt aan de noordzijde van het historische bewoningslint van Hoogkarspel. De verwachting voor het aantreffen van vindplaatsen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd is dan ook hoog.

De bodemkaart en de hoogtekaart onderbouwen de hoge archeologische verwachting voor de Late Middeleeuwen. Historisch kaartmateriaal onderbouwt de hoge archeologische waarde voor de Nieuwe tijd (met name voor het oostelijke deel van het plangebied).

6. Preadvies

Aangezien nog geen definitieve plannen beschikbaar zijn voor eventuele nieuwbouw (omvang, ligging en fundering van de nieuwbouw), is nog niet bekend in hoeverre de geplande ingrepen het bodemarchief op perceel Streekweg [J] zullen verstoren. Om deze reden verzoekt Archeologie West-Friesland de initiatiefnemer om verdere gegevens over bouwplannen toe te sturen zodra deze beschikbaar zijn, zodat een aanvullend advies opgesteld kan worden (archeologie@hoorn.nl).

Bij bodemroerende plannen met een oppervlakte groter dan 100 m², is mogelijk nader archeologisch onderzoek in het kader van de AMZ-cyclus vereist.

7. Bronnen

AHN3 (www.ahn.nl)

Archis 3.0

Ente, P.J., 1963. Een bodemkartering van het tuinbouwcentrum 'De Streek'. *De bodemkartering van Nederland*, deel XXI. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Leek, J., 2019. Stenen stiepen aan de Streekweg. Archeologisch onderzoek op het perceel Streekweg 135 te Hoogkarspel, gemeente Drechterland. *West-Friese Archeologische Rapporten* 136, Hoorn.

Soonius, C.M., A.S. de Groot & M.H. Bartels, 2019. Toelichting Beleidskaart Archeologie gemeente Drechterland. *West-Friese Archeologische Notities* 44. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Steege, ter B.C., 2018. Schaven aan de Streekweg. Een archeologisch onderzoek aan Streekweg 289-293 in Hoogkarspel, gemeente Drechterland. *West-Friese Archeologische Rapporten* 117. Archeologie West-Friesland. Hoorn.

Westfries Archief

8. Geldigheid

Indien de (bodemroerende) plannen voor dit project worden gewijzigd na advisering, dan dienen de nieuwe plannen te worden voorgelegd aan Archeologie West-Friesland, zodat deze opnieuw kunnen worden beoordeeld. Het voorgaande advies vervalt daarmee.

Deze archeologische quickscan heeft een geldigheid van **2 jaar**. Na verloop van deze periode wordt het advies ongeldig en dient bij ontwikkelingen een nieuw archeologisch advies te worden aangevraagd. Dit geldt ook voor ongewijzigde bouwplannen.

Bovenstaand archeologisch advies is daarmee geldig tot:

03-11-2024

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen